

PRAMÍNEK

Č. 27 | INFORMACÍ Z BAČALEK A LIČNA | 7/2012

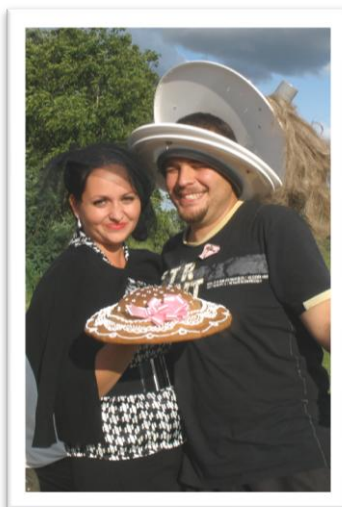
KLOBOUKOVÉ OHLÉDNUTÍ

Klobouk k „sežrání“

Promiňte mi tento nepěkný výraz. Ale skutečně ten klobouk, co si přinesla na Kloboukovou slavnost paní Rampasová, byl k jídlu. Upekla si ho z perníku přesně tak, jak vypadají a mají formu normální klobouky. S dýnkem, kreprou a krásnou růžovou stuhou naskládanou do květiny. Byl zdoben vám ženám jistě známou kornoutkovou technikou z bílku, citrónové šťávy a moučkového cukru. Přesně do vzoru překrásné krajkoviny, jak podobně zdobíte vánoční perníčky. Neměl skutečně ani jedinou chybičku. Jest to umění a převelká trpělivost toto zhotovit. Přinesla mi jej ukázat a já zůstala nad ním stát jako Alenka v říši Divů. Pročpak by to nedokázala, vždyť ona jest náruživou včelařkou a práce s jejími včeličkami jest její koníček. Med od nich je pravý, nefalšovaný, proto vždy musí zcukernatět. Někdy ho má i mixovaný, čímž je roztíratelný a chutnější. A kdo by se do takovéto nádhery s vůní perníku a medu nezakousl. Ale co by jí potom na hlavičce zbylo? Tento med si budete moci ochutnat a koupit na příštím selském trhu, který se bude konat 18. srpna rovněž v prostorách pivnice U Bači. Potom pečení perníku z něho zvládnou i šikovní muži. Bude to věc i dobrota, která rovněž velmi prospěje i vašemu zdraví.

A jak to dopadlo s kloboukem z perníku? Nebyl na této slavnosti rozkrájen jako pochoutka pro všechny účastníky, ale nastala o něj dražba. Obnos získaný dražbou paní Rampasová věnovala na zakoupení transformátoru. Byl to od ní šlechetný skutek, za nějž jí patří vřelé díky.

Jiřina Hazdrová

Shora: Kloboukové mládí, „Perníkářka“ paní Libuše Rampasová, „Pěnička a Paraplíčko“ Eva a Dušan Konýkovi, „Adina Mandlová“ Adéla Rukavičková s choťem jenž pro ni vydražil perníkový klobouček, naši odvážní senioři „Barový model“ Marie Raduškové a „Stevie Wonder“ Miloslava Švorce. Více se dočtete na straně č. 9.

Hasičská zbrojnice v novém kabátě

Asi nikomu neušlo, že se od 10. července v horní části Bačalek každý den s ranním rozbřeskem otevrou vrata hasičské zbrojnice a se svým nádobičkem nastartuje parta Dyma Porady. Když už novou střechu, na kterou jsme obdrželi dotaci z KHK, tak pořádnou vazbu. Když pořádnou vazbu, tak na pořádný věnec. Když pořádný věnec, tak podříznuté zdi a nové omítky. No a přeci nenecháme v nových omítkách starou elektroinstalaci! A tak jsme tu opravu zbrojnice vzali opravdu z gruntu. Zbývá ještě osadit zvoničku pletivem proti ptactvu a uklidit nepořádek kolem. Příští jaro pak ještě oblečeme zbrojnici do pastelového kabátku v odstínu zralých meruněk (stejně jako čekárnu), napulírujeme obě hasičské stříkačky a můžeme slavit. Pokud nevíte, co, pak pozorně čtěte další čísla Pramínku, kde se dozvíte mnoho zajímavého o činnosti sboru dobrovolných hasičů obou obcí.

V tuto chvíli a na tomto místě bych ale opravdu **ráda poděkovala za práci a odvalu nejen hochům z Dymovy party a partě pana pokrývače Řezníčka z Kozodírek, ale zejména panu Jiřímu Podzimkovi**, který se opět dobrovolně a nezištně ujal funkce políra a je hnacím motorem celé akce. A když říkám hnacím, tak hnacím doslova a do písmene. Děkujeme moc.

OBSAH TOHOTO ČÍSLA:

KLOBOUKOVÉ OHLÉDNUTÍ	str. 1
AKTUÁLNĚ Z ÚŘADOVNY	
Hasičská zbrojnice v novém kabátě	str. 2
Transformátor u Dupandy	str. 2
Vodní zákon není pro vodníky	str. 2-3
Obecní polnosti budou mít nového nájemce	str. 3
VODA PRO ZDRAVÍ	str. 3-4
Modlitba za vodu, Jan Skácel	str. 4
POVÍDÁNÍ PRO „DOBŘÝ DEN“	
Bylo to tak, PhDr. Jan Šolc	str. 5
STOLETÁ RODAČKA	
Nescházejí se hory s horami, ale lidé s lidmi	str. 5
NAPSALI JSTE NÁM, Josef Šulc	str. 6-7
JE LIBO POCHOUTKU?, Maso vepřové	str. 8
CO SE TO DĚJE V SOUSEDNÍ VSI?	str. 8
KAM ZA KULTUROU	
Jagellonci v Hoře Kutné	str. 8
SELSKÉ TRHY 2012 – JIŽ 18. SRPNA	str. 9
SPOLEČENSKÁ KRONIKA	str. 9
KLOBOUKOVKA 2012	str. 9-10

Transformátor u Dupandy

Velice mě potěšil zájem velké části našich občanů a chalupářů o osud transformátoru u Dupandy. Nejen co se týče finančních darů, které shromáždí o.s. OBL, ale velice si cením i rad a nápadů, jak se pokusit získat transformátor do vlastnictví ještě jinou cestou, nebo jak v budoucnu transformátor využít.

Oslovili jsme proto ještě jednu paní likvidátorku a snažíme se najít pro obec finančně zajímavější řešení. Snad se nám podaří dosáhnout alespoň dílčích úspěchů.

Potěšující je zpráva z o. s., že **k 31. 7. 2012 bylo na zakoupení transformátoru občany darováno již Kč 16.950,-**. A to není v dnešní ekonomicky složité situaci a v obci, kde žije velký počet seniorů, málo. A samozřejmě je to pro zastupitele i jasný signál, jaký je názor veřejnosti.

Vodní zákon není pro vodníky

Mnohokrát jsem se na stránkách Pramínku věnovala neutěšené situaci v odvádění odpadních vod v naší obci. Nechci celý problém a jeho důsledky znovu do detailu popisovat – jen ve zkratce: vyšší míra chemické úpravy pitné vody chlorovými přípravky (co já už jsem si na toto téma vyslechla výtek!) je důsledkem nedbalého a zcela nevyhovujícího způsobu odvádění odpadních vod z části našich domácností. V červnu a červenci některé z vás navštívili zástupci obce, aby zjistili skutečný stav věci a abychom mohli připravit podklady pro další postup ve věci sjednocení dešťové a splaškové kanalizace v obci.

Zjištění nebyla dvakrát potěšující, platným předpisům vyhovuje asi jen 1 domácnost z 10, naprosto nevyhovující je způsob odvádění odpadních vod v okolí prameniště na Ličně. Překvapení na nás čekalo také při konfrontaci projektové dokumentace z r. 2009 (zpracovatel firma IKKO Hradec Králové) s realitou: v projektu je zakreslená kanalizace včetně údajů o světlosti potrubí, ve skutečnosti v těchto místech vůbec žádná kanalizace nevede. A naopak. Tam, kde je evidentně kanalizace v zemi uložena a jsou jasně vidět kanálová víka, tam je v projektu zelená louka. A přitom stačilo tak málo: odklopit víko a podívat se. Proto budeme **část projektové dokumentace u zhotovitele reklamovat a budeme požadovat doplnění projektu podle skutečnosti**.

Navíc jsme si udělali jasno o skutečném nasměrování splaškových vod při opravě a čištění vodní nádrže na Ličně. Tam se z poměrně banální dobrovolné a krátkodobé akce – vytvořit čistý rybník s rybami - vyvinula akce se zásadním významem pro čistotu surové vody v prameništi. **Hlavní podíl na čistotě pitné vody ale má v rukou každý z nás, stačí málo: dodržovat tzv. vodní zákon – zákon č. 254/2001 Sb..** V praxi to znamená **pro ty, co mají jímky – jímky nechat pravidelně vybírat a v žádném případě není v jímce povoleno odvádět odpadní vody přepadem**. Za nevyvážení jímky s četností odpovídajícím jejímu objemu a množství spotřebované vody v domácnosti je možno uložit podle §118 odst. 1 písm. d pokutu až do výše Kč 50.000,-. **Pro ty, co vlastní septik, potom alespoň jednou ročně nechat vyvézt první nátokovou komoru septiku**. Samozřejmě je, že vyvezení jímky a septiku provádí odborná firma a že

VODA PRO ZDRAVÍ

Realita bačalská

V době, kdy jsme kupovali dům zde v Bačalkách, probíhala právě další etapa výstavby obecního vodovodu. Majitelkou domu jsem byl informován, že v minulosti bylo vody ve studních nedostatky. Proto jsem přivítal možnost dům připojit na vodovodní síť. Přesto jsem později vyměnil potrubí od studně a instaloval novou vodárnu, co kdyby.

Přeskočím do reality dnešních dnů, ale zůstanu u vody. Začátkem května jsem slyšel z obecního rozhlasu varování, že voda v obecním vodovodu není pitná a je zakázáno ji pro tento účel používat. Nedalo mi to a využil jsem nabídky jedné firmy, která zdarma provedla rozbor vody. Rozbor neuměl odhalit bakteriální znečištění, ale i to, co voda obsahovala, mě šokovalo. Vysoká vodivost naznačovala, že voda obsahuje množství přísad a je tvrdá. To zdejší obyvatelé vědí a vodu ze studní používají od nepaměti. Přesto jsem se zajímal o možnost vylepšení jakosti vody, kterou kromě pití používáme na vše ostatní.

Pro testování jsem měl k dispozici vodu ze čtyř různých zdrojů. Nejhorší dopadla ta z obecního vodovodu. O málo lepší byla z naší studně, potom balená a nejlepší vlastnosti vykazovala voda z pramínku od Hrubé Skály. Řešení k čištění vody nabízí více firem. Vyhledal jsem jednu, která měla dobré reference od stávajících zákazníků. I zde pomohl internet, a tak jsem zjišťoval parametry filtrů, dostupnost záručního i pozáručního servisu, ceny. Protože zákaz pití vody, byl hlavně z důvodu přítomnosti bakterií, chtěl jsem, aby si případná úprava uměla poradit i s tímto znečištěním. Po výběru dodavatele a precizní montáži zařízení pod kuchyňskou linku jsem si nechal ověřit kvalitu vody také v další nejmenované laboratoři. Voda neobsahuje žádné dusičnany, pH je 6,7. Vodivost spadla z hodnoty blízko u hranice normy na 70 jednotek. Voda je lahodná při přímém pití. Uvařený čaj je krásně čirý. Uvařená káva nemá tak bohatou pěnu, což je ukaz, který právě odhaluje přítomnost i nežádoucích příměsí. Bohužel výkon čistící jednotky je kolem 10 litrů za hodinu. To pokryje spotřebu pro vaření i pití. Na praní a úklid používáme dále vodu ze studně a vodovod jsme zatím uzavřeli.

Kvalita vody, jakou nám nabízí bačalský vodovod, je podobná v celém širokém okolí a je to dáno složením podloží. Jsou úpravní i pro celou obec, ale přeci jen jde o věc dost nákladnou a zdejší obyvatelé jsou zvyklí na vodu, kterou užívají a doplňují ji nákupem vody balené. Letos už hospodář, který obdělává pole přiléhající k naší zahradě, použil chemické ošetření ŠESTKRÁT. Po dotazu, proč tomu tak je, odpověděl, že bychom jinak neměli chleba. Přesto si myslím, že voda je a bude důležitější než otrávené potraviny. Bez jídla člověk vydrží až 60 dnů, bez vody asi 6 dnů. Naše tělo obsahuje až 80 procent vody. Voda je jedinečná tekutina, která má zvláštní vlastnosti. Po spuštění filtrace jsem byl mile překvapen. Voda chutná velmi dobře, a tak jsem předal firmě, která filtr montovala, kontakt na několik lidí z obce pro nabízený rozbor vody zdarma. Jeden soused byl pohoršen, že jsem si dovolil předat kontakt. Ale další uvítali

doklad o zaplacení tohoto úkonu budete mít v úschově minimálně 2 roky. V těchto dnech bude zahájeno společné řízení obce, stavebního úřadu v Libáni a vodoprávního úřadu v Jičíně, při kterém budou **někteří majitelé jímek a septiků vyzváni k prokázání stavebně technické způsobilosti těchto zařízení a k prokázání odborné likvidace odpadních vod dodavatelskou firmou. Součástí bude i místní šetření u každé takové jímky a septiku.**

Věřte, že to pro zastupitelstvo není příjemná záležitost. A nebude to příjemné ani pro některé naše občany a chalupáře. Ale je-li v ohrožení zdroj pitné vody, pak je vynutitelnost dodržování vodního zákona na místě. Stejně tak není přípustné, nemluvě o tom, že je to vysoce nemorální, pouštět přepad z jímky nebo jímku vyčerpávat na zahradu souseda. Komu z nás by se to líbilo.

Obecní polnosti budou mít nového nájemce

V jednom jarním čísle Pramínku jsem občany vybízela k ekonomickému chování při pronajímání, případně prodeji zemědělských pozemků. I naše obec je vlastníkem orné půdy v rozsahu cca 4,5 ha v k. ú. Lično. Nájemní smlouva s nájemce, firmou ZEM Záhornice, vyprší letos v září a my máme možnost zvážit, zda smlouvu prodloužíme nebo zda ji vypovíme. Porovnáním cen za pronájem půdy v blízkém okolí jsme dospěli k závěru, že pro nás pro další období bude ekonomicky výhodnější pronajmout tyto pozemky společnosti ZEMA Markvartice, a.s. Tato zemědělská společnost nám nabízí skoro o Kč 500,- více za hektar, než jsme dosud dostávali od Záhornických. Možná by bylo dobré prověřit si, kdy vám vaše nájemní smlouva vyprší či jaké jsou podmínky k podání výpovědi z nájemního vztahu nebo jaký je manévrovací prostor sjednat si nájemní cenu vyšší se stávajícím nájemcem. Nečekejte, že váš současný nájemce přijde sám od sebe s nabídkou na vyšší nájemné. **Neviditelná ruka trhu je sice všemocná, ale občas je dobré ji trochu pomoci.**

Ing. Pavlína Kaprasová, starostka

bezplatný rozbor vody a mají možnost se rozhodnout, zda filtr ano, či nikoliv.

Pitná voda

Pitná voda je zákonem definována jako voda, která je zdravotně nezávadná, která ani při trvalém požívání nevyvolá onemocnění či jiné poruchy zdraví díky přítomnosti mikroorganismů nebo látek ovlivňujících akutním, chronickým či pozdním působením zdraví člověka a jeho potomstva. Je to voda, jejíž smyslově postižitelné vlastnosti a kvalita nebrání jejímu požívání a užívání pro hygienické potřeby. Pitnou vodu můžeme získat prakticky pouze dvěma způsoby – čištěním a chemickou úpravou povrchové vody nebo čerpáním z přirozeně chráněných podzemních zdrojů.

Voda z vodovodu

Voda z vodovodu je Zákonem č. 258/2000 Sb. definována jako „veškerá voda v původním stavu nebo po úpravě, která je určena k pití, vaření, přípravě jídel a nápojů, voda používaná v potravinářství, voda, která je určena k péči o tělo, k čištění předmětů, které svým určením přicházejí do styku s potravinami nebo lidským tělem, a k dalším účelům lidské spotřeby, a to bez ohledu na její původ, skupenství a způsob jejího dodávání“.

Dospělý člověk by měl vypít 2,5–3 litry tekutin denně Je to pravda, ale...

Obecně platí, že dospělý člověk by měl vypít cca 20–40 ml tekutin na 1 kg tělesné hmotnosti za 24 hodin, což je 2–3 l tekutin denně. Potřeba tekutin je však velmi individuální a závisí na řadě vnějších i vnitřních faktorů, jako je např. tělesná hmotnost, věk a pohlaví, složení a množství stravy, tělesná aktivita, teplota vzduchu nebo zdravotní stav. Denní potřeba se může pohybovat od jednoho litru na den (člověk se sedavým zaměstnáním, který konzumuje převážně zeleninová či obilninová jídla s nízkým obsahem soli) až po několik litrů za den (člověk, který konzumuje příliš slanou nebo sladkou stravu s malým obsahem tekutin a vysokým obsahem energie a fyzicky intenzivně pracuje či sportuje). Každý si musí najít anebo stále hledat své optimální množství tekutin!

Zdravotní rizika

Může chlorování vody škodit zdraví?

Voda se chemicky upravuje na vodu pitnou v souladu s přísnými normami. Avšak chlorové sloučeniny používané při úpravě mohou ve vyšší koncentraci reagovat se zbytky organického znečištění a vytvářet trihalomethany – chloroform, bromoform, brom-dichlor-metan, dibrom-chlor-metan. Tyto látky jsou karcinogeny, zvyšují riziko rakoviny jater, tlustého střeva a konečníku a zdvojnásobují riziko rakoviny ledvin a močového měchýře.

Voda – základ života

Sine aqua dest vita – voda základ života. Tato myšlenka plně vystihuje význam vody pro existenci života na naší planetě. Voda je nejrozšířenější látkou na Zemi. Je

podstatnou součástí všech živých organismů (tvoří 60–95 % jejich hmoty), všechny organismy jsou na ní závislé a musí ji přijímat v dostatečném množství po celý život. Nejinak tomu je i u nás, lidí.

Již ztráta 10 % vody způsobuje závažné poruchy, jako jsou úpal, halucinace či vysoká tělesná teplota. Snížení celkového obsahu vody v těle o 20 % může být smrtelné. Bez vody bychom nebyli schopni využít přijatou potravu, pohybovat se a ani dýchat.

Co je voda

Voda je jednoduchá chemická sloučenina. Jednu molekulu vody tvoří dva atomy vodíku a jeden atom kyslíku, a vzorec H₂O celkem určitě patří k nejznámějším chemickým vzorcům na světě. Čistá voda je čirá bezbarvá tekutina, bez chuti a zápachu, taje při teplotě 0 °C, vaří se při 100 °C a při teplotě 3,98 °C má nejvyšší hustotu (1 000 g.cm⁻³). Voda je nejrozšířenější sloučenina na Zemi a v přírodě se běžně vyskytuje ve skupenství plynném, kapalném i pevném. Má neutrální pH, při 25 °C je jeho hodnota 7.

Voda si pro své vlastnosti a nezastupitelnou úlohu v našem životě zaslouží pozornost a úctu. Je proto na každém z nás, chránit ji před znečištěním.

Slávek Zeler

Modlitba za vodu

Ubývá míst kam chodívala pro vodu
starodávná milá
kde laně tišily žízeň kde žila rosníčka
a poutníci skláněli se nad hladinou
aby se napili z dlaní

Voda si na to vzpomíná
voda je krásná
voda má
voda má rozpuštěné vlasy
chraňte tu vodu
nedejte aby osleplo prastaré zrcadlo hvězd

A přiveďte k té vodě koníčka
přiveďte koně vraného jak tma
voda je smutná
voda má
voda má rozčuchané vlasy
a kdo se na samé dno potopí
kdo potopí se k hvězdám pro prstýnek

Voda je zarmoucená vdova
voda má
voda má popelem posypané vlasy
voda si na nás stýská

Jan Skácel kromě poezie psal i pro děti, především pohádkové příběhy. Pro jeho tvorbu je příznačný silný vztah k Moravě. Jeho témata se často dotýkají morálky a problémů s ní spojených. Tuto báseň si v krásné hudební podobě můžete díky Janu Pavlicovi poslechnout od Hradišťanu.
http://www.rotrekl.cz/s_skacel.htm#Modlitba_za_vodu

Bylo to tak

Tohle zamyšlení napsal neznámý Američan a přišlo mi během posledního týdne pětkrát. A pokaždé v jiné verzi. Je zřejmé, že si ho internetoví pamětníci pozměňovali podle sebe. Něco jsem taky přidal, ale opravdu málo. Na svět jsem přišel ještě před televizí, očkováním proti obrně, kopírkou a kontaktními čočkami. Taký před pilulkami proti početí. Nebyly policejní radary, kreditní karty, ani laserové pa-prsky. Nevynalezli ještě klimatizaci, pračky ani sušičky, vyprané oblečení se prostě pověsilo na čerstvý vzduch, aby uschlo.

Člověk nebyl na Měsíci, nebyla ani trysková letadla. Ale snad v každé rodině byla matka i otec. Slovo gay bylo respektovaným anglickým výrazem pro veselého, laskavého a spokojeného muže téže orientace, chlapi nenesli náušnice.

Narodil jsem se před počítači, skupinovou terapií a preventivními prohlídkami. Do svých 25 let jsem oslovoval každého muže pane a každou ženu paní nebo slečno. Vulgární slovo nesmělo na ulici zaznít, natož v divadle nebo ve filmu. Když nastoupila do tramvaje nebo autobusu žena, muži a zejména mladí spěchali, aby jí uvolnili místo. V tramvaji důstojníci zásadně stáli, i když byla volná sedadla. Muži nikdy nepozdravili ženu, aniž by přitom nevstali. V mé době panenství nezpůsobovalo rakovinu a takové dívky znamenaly pro svou rodinu čest. Učili nás rozlišovat dobré od špatného a taky mít odpovědnost za své činy i jejich důsledky. Rychlé občerstvení bylo jen pro lidi ve spěchu. Neznali jsme bezdrátové telefony nemluvě o mobilních. Neposlouchali jsme stereofonní hudbu z CD ani DVD. Internet by byl vymožeností mimo jakékoliv naše představy. Hodinky jsme natahovali každý den. Nic, docela nic nebylo digitální a spotřebiče neměly světelné displeje.

Neexistovaly barevné ani digitální fotografie, jenom černobílé a na jejich vyvolání jsme čekali nejméně tři dny. Pokud bylo napsáno na výrobku Made in Japan, znamenalo to nekvalitní, dumpingové zboží. V mé době byla tráva něčím, co jsme kosili, a ne kouřili. My byli poslední, kdo byli přesvědčeni, že žena potřebuje muže, aby mohla mít dítě. A kolik, že je mi let? Něco víc než sedmdesát, ne dvě stě...

Přečetl jsem, milí moji, tohle vyznání svým studentům a oni se nesmáli. A já jim netvrdil, že ta doba byla lepší - jenom že byla jiná. Způsob života byl přirozenější a lidé žili zdravěji, bylo míň luxusu, ale víc radosti.

Nezapírám, že bych se do té doby rád vrátil - jenom ne do komunizmu a před tu strašlivou druhou válku.

Víte, byla to moje doba a měla ještě řád.
Váš Honza Šolc

Nescházejí se hory s horami, ale lidé s lidmi

Jak jsem zjistila, budou mít na Záhubech v příštím roce velkou oslavu, neboť jejich dosud žijící rodačka a občanka dovrší 100 let svého života. Žije dnes v penzionu pro seniory v Praze 4 - Chodově. Je stále úžasně čilá, pohybuje se na chodítku a vzpomíná na své mládí, dřívější její sousedy a celý běh svého prací naplněného života. Vše si dobře pamatuje, ještě jména okolních vesnic a obyvatel v nich.

I na mého tatínka, řidičího Josefa Kopeckého na bačalské škole, k němuž docházela učit se hraní na housle, když jako školačka se připravovala na studium učitelského ústavu v Jičíně.

Jest to paní **Anna Zajičková, provdaná Havlová, ze Záhub**. Byla to fešná dívenka s dlouhými copy na hlavě stočenými do korunky. Učila pak na různých místech škol a s výukou skončila v Praze. Takto ji tam nedávno potkala při náhodné návštěvě tohoto zařízení moje mladá neteř. To bylo překvapení, když se i mimo jiné obyvatele tohoto domu s ní potkala a zcela náhodou se jí představila. „Toto jméno já znám také z vyprávění mé babičky“, potvrdila jí má neteř, která často na Bačalkách pobývala. Obě navázaly společný rozhovor. Při ujištění opětného setkání se velmi těší na slíbený dárek od neteře, který prý jí bude nejmilejší, a sice jedno číslo našeho časopisu Pramínek, který si s potěšením přečte. Bude to pozdrav a události ze vzdáleného domova. Popřejme jí ještě řadu spokojeného života prožitého ve zdraví a k blížícím se stým narozeninám předem blahopřejeme.

Jiřina Hazdrová, rozená Kopecká

Redakce Pramínku se ke gratulaci samozřejmě také připojuje. Nutno ještě poznamenat, že paní Havlová je rodačkou Záhub a Lična zároveň. V r. 1913 nebyly Záhuby samostatnou obcí, nýbrž byly součástí katastru Lično. K oddělení Záhub došlo až v r. 1924 na základě masarykovských předpisů o rozdělení půdy. Takže paní Havlová bude slavit určitě dvojnásob.

Zelenecká Lhota v sousedství Záhub, škola v č.p.45, fotografie z roku 1929.

NAPSALI JSTE NÁM

Velmi mne potěšilo, že redakce obdržela po dlouhé době článek na téma „Jak se nám tu žije“. Uveřejňuji i průvodní text k příspěvku z emailové pošty, protože mne zrovna tak jako zasláný článek pohladil pokorou k rozmanitosti a proměnám života a přináší poučení jak vybírat dárek. Zrovna tak i v chalupářské zповědi pana Šulce můžete najít cenné informace, jakým vývojem prochází chalupář a jak využít v praktickém životě to, co nám o hodinách fyziky připadalo nepoužitelné.

J. Rukavičková

Milá paní Jitko,

slíbil jsem Vám na 1. Máje, že pošlu příspěvek do 14 dnů. Nepovedlo se, hlídali jsme 3 mrňata, protože jsem dcerám nadělil k Vánocům okružní plavbu po Středomoří. Tento dar se ukázal býti danajským, protože dcery kromě bagáže nalodily i své manžely a větší děti, a nám s Jarkou zbyla na opatrování tři jejich velice čiperná dítka ve věku 2-3 let, která naloděna nebyla (dcery minily, že by zřejmě propadla zábradlím toho plovoucího hotelu).

Teď s Jarkou zhluboka vydechujeme a jsme zralí na lázeňský pobyt.

V příloze posílám slíbený příspěvek.

Josef Šulc

Jak se žije chalupářům

Jarka a Josef Šulcovi Lično 19

Říkají nám (chalupářům) „pražské náplavy“. Ani se za to s Jarkou na starousedlíky nezlobíme, protože víme, že to s námi myslí vesměs dobře, a když máme problém, tak pomůžou či poradí. Navíc, pocházíme s Jarkou oba z Bakova n/Jiz., a tak v sobě máme to venkovské dětství, i když žijeme už 40 let v Praze.

Víc mě bolelo, když jsme spolu s několika spolužáky z Jičínské průmyslovky začali studovat na elektrofakultě ČVUT a pražští spolužáci nás považovali za venkovské balíky. Trvalo to dlouhé měsíce, než pochopili, že chytrost a um se nerodí jen v Praze (někdy právě naopak). Ale to odbočuji.

Chalupařit jsme začali v r. 1982, kdy jsme zakoupili stavení č.p.19 na Ličně od paní Chaloupecké. Začátky byly krušné, ale romantické. Brambory jsme sázeli do ztvrdlé jílovité půdy krumpáčem. Ale za to kadibudka, situovaná na dvoře, skýtala kromě prvoplánovaného účelu za jasných nocí též možnost perfektních astronomických pozorování. Při renovaci chalupy jsme si s manželkou dali cíle (snad by bylo lépe říkat mýty), ke kterým budeme směřovat.

1. mýtus – uděláme z toho takový obytný skanzen

Z toho zůstalo jen to, že jsme chalupu svlékli z „kabátu“ a tím obnažili trámy. Byli jsme zvědaví, co se pod omítkou skrývá, a snažili se zachovat původní ráz chalupy. Byla to hrozná práce s malým efektem a maně si vzpomínám na slova mého pragmatického spolužáka z jičínské průmyslovky, když nás na chalupě navštívil: „Josef, ty trámy bych vyboural a celé to vyzdíl“. Tenkrát jsem ho ve své romantické představě neposlechl a občas toho lituji. Z té doby pochází i stavba kachlových kamen, která nám postavil kamnář Kužel z Jičina. Jsou hezká, ale mají tu nevýhodu, že hřejí tak, že v místnosti je příjemně po třídním topení v neděli odpoledne, když končí víkend. Ostatní naše představy (muzeum starých selských artefaktů) vzaly za své tím, že jsme chtěli žít na úrovni 20. století a tak se na chalupě postupně objevily teplá a studená voda, sprcha, kuchyňská linka, TV, mikrovlnka atd.

2. mýtus - všechno si uděláme a vypěstujeme pokud možno sami

To vzalo za své velice záhy, když jsem poznal, že rozbourat a postavit cokoli jsou dvě zcela odlišné úlohy i když se teoreticky jeví jako zcela rovnocenné, tak prakticky se odlišují přímo řádově. A to jsem měl za sebou velkou praxi z mládí, kdy jsem pomáhal otci na stavbě rodinného domku v Bakově n/Jiz. Po několika pokusech jsem raději svěřoval odborné práce profesionálům - vyšlo to levněji, ale hlavně se zaručeným výsledkem.

Na zahradě jsme zpočátku pěstovali téměř všechno. Postupně jsme začali vylučovat plodiny, kterým se nedařilo, plodiny, které vyžadovaly denní péči a postupně tak začali volné plochy zatravňovat. Ostatně s tím, jak se v obchodech začal objevovat široký výběr ovoce a zeleniny téměř po celý rok, ztrácelo celé pěstování i ekonomický smysl a tak dneska pěstujeme jen to, co chceme mít naprosto zdravé – bez chemie hlavně pro vnoučata, pro denní potřebu v létě a pro naše potěšení.

3. mýtus – na chalupě se budeme rekreovat i s našimi dcerami a jejich rodinami

Když jsme s chalupařením začali, bylo našim dcerám 6 a 10 let. Měli jsme takovou vizi, že s námi budou pořád a až se vdají i s jejich rodinami – chalupa k tomu dávala řadu možností. Život však šel svojí, na našich představách nezávislou cestou. Jak ubíhaly roky, dcery si postupně nacházely jiné záliby, než s námi jezdit na chalupu, až se nakonec provdaly. Máme celkem 8 vnoučat, dcery bydlí v rodinných domcích se zahradami a potřebují naši pomoc spíše tam, než aby jezdily na chalupu. Zeťové jsou skvělí, šikovní, ale – prostě na chalupaření nejsou.

4. mýtus - na chalupě se budu moci krásně soustředit na své záliby

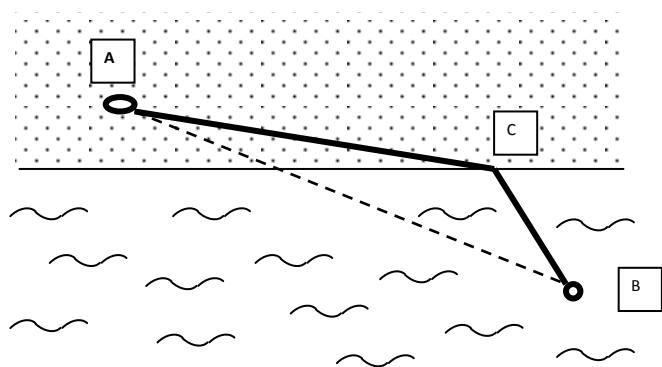
Celý život jsem se zabýval energetikou – v dispečerském řízení na ČEZ a ve výuce na vysokých školách. Energetická bilance republiky byla v 80 letech poměrně napjatá a v zimních obdobích ji bylo často potřeba řešit regulačními stupni – celý týden pro mě probíhal jako jedna velká smršť. Tak jsem se těšil na odpočinek na chalupě při fyzické práci a doufal jsem, že vyšetřím i nějaký čas pro svoji největší zálibu – teoretickou fyziku. Žel, život mě poučil, že je vše i v tomto směru jinak. On totiž je život na vesnici diametrálně jiný, než za našich předků.

Tichý svistot kos a srpů vystřídaly rachotící sekačky, vysavače a vertikulátory trávy a namísto rytmického broukání ručních pil nastoupilo kvílení cirkulárek. Dalším přídatkem k tomu všemu jsou vrtačky, rozbrusky a podobná havěť. Usednout uprostřed takové vřavy k nějaké duševní práci je iluze. A tak jsem pochopil, že mám-li vůbec přežít, musím prostě dělat to, co ostatní. Tak také činím.

P.S. Možná se Vám jeví zvrhlé to, že někdo může mít jako koníčka teoretickou fyziku. Možná máte zafixováno ze školních let, že fyzika je jen memorování různých vzorečků. To je ale hluboké, opravdu hluboké nedorozumění. Pravá fyzika se zakládá na několika málo velice jednoduchých principech a snahou fyziků je jejich počet stále zmenšovat.

Dovolím si uvést jeden příklad:

Představte si mořskou pláž...

Plavčík na strážním stanovišti (bod A) vidí v moři tonoucího plavce (bod B). Je-li plavčík mdlého rozumu, namíří si k tonoucímu přímou cestou – nejdříve běží po písku a pak plave ve vodě. Bystřejší plavčík ví, že po souši bude běžet rychleji, než bude plavat ve vodě. Proto si „nadeběhne“ a po písku bude běžet až do bodu C a zbytek uplave ve vodě tak, aby se dostal k tonoucímu co nejrychleji.

A teď hádanka:

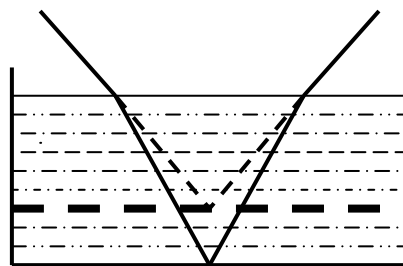
Víte, co se právě takhle chová v přírodě?

Správná odpověď zní: Světlo.

To lidé dlouho nevěděli. Staří Řekové věřili, že světlo se šíří přímočaře (tak jako naše přerušovaná čára). Ale už v roce 1657 francouzský matematik Pierre de Fermat objevil, že světlo se chová jinak – šíří se z bodu A do bodu B tak, aby ho dosáhlo za minimální čas (jako náš chytrý plavčík). Na jeho počest se tato zákonitost nazývá Fermatův princip a lze z ní odvodit všechny vzorce geometrické optiky.

Tak už víte, proč „hůl do vody ponořená jeví se jako nalomená „? Z tohoto jednoduchého principu lze odvodit celou geometrickou optiku. Míra odklonu světelného paprsku v jiném prostředí se nazývá index lomu a udává zároveň snížení rychlosti světla v tomto prostředí.

Tak např. pro vodu je index lomu světla 1,33, což znamená, že světlo se ve vodě šíří o jednu třetinu pomaleji. Určitě jste se s tímto jevem setkali, pokud jste se dívali do bazénu s čistou vodou.

A

Světlo se ve vodě lomí a dosáhne dna v bodě A. Naše oči tento lom nevidí (díváme se shora) a celá situace se jim jeví tak, jak ukazují čárkované paprsky a tak pozorujeme zdánlivé dno (silná čárkovaná čára). Celý bazén se nám tak jeví „mělčí“, a to o jednu třetinu.

Proto pozor, až budete lovit v létě zlaté mince ze zámecké kašny, nebo si chtít osvěžit nohy v horské bystřině – je to vždycky hlubší, než se Vám jeví.

Doc. Ing. Josef Šulc, CSc., Lično 25. 5. 2012

JE LIBO POCHOUTKU?

Maso vepřové

1. Z vepřového masa se nejlépe hodí krkovička, kotleta, panenka a mleté maso.
2. Maso na gril nikdy nenaklepejte! Než začnete grilovat, vyndejte ho z lednice včas, aby dostalo venkovní teplotu.
3. Jak zjistíte, že je maso hotové? Pořídte si pomocníka profesionálních kuchařů – teploměr s bodcem. S ním lehce zjistíte teplotu uvnitř grilovaného masa. Teplota kolem 50° C znamená krvavý steak, při 60° je maso narůžovělé a od 70° je dokonale propečené.
4. Maso solte vždy těsně před přípravou. Necháte-li ho osolené odležet, sůl vytáhne z masa šťávu a nebude již tak šťavnaté.
5. Při grilování je důležitá tloušťka masa. U vepřových steaků by měl mít plátek minimálně 2 cm u hovězích 3 cm.
6. Aby se kotlety, řízky či slanina při grilování nekroutily, nařízněte okraje plátků.
7. Chcete-li získat uzenou chuť masa, přidejte do marinády trochu sójové omáčky nebo červené kari.

Díky dobré marinádě se maso stává křehčí a má lepší chuť. A tak příště očekávejte tipy na marinády.

Zpracoval Sl. Zeler podle Jiřího Rubeše (scm)
<http://prozeny.blesk.cz/clanek/pro-zeny-dobrou-chut-recepty-stare/119663/10-rad-jak-spravne-vybrat-maso-na-gril-10-super-marinad-z-celeho-sveta.html>

CO SE TO DĚJE V SOUSEDNÍ VSI?

Před nedávnem mě zaujala mimořádná aktivita v sousední Veselici. Zastavila jsem se na kus řeči s panem Bartošem, správcem budoucí zemědělské farmy v bývalém zemědělském statku a byla jsem nejen mile přijata, ale i mile překvapena, co všechno plánují jeho dva noví majitelé.

Nejprve jsem se zajímala o obrovskou haldu vybouraného materiálu, neboť by se nám část z něj hodila na úpravu obecní cesty do Křižánku a dostala jsem nejen příslib budoucí spolupráce, ale i řadu informací o dalších záměrech nových majitelů. Jsou to dva asi čtyřicetiletí chlapi, kteří se rozhodli vrátit se k původní zemědělské výrobě tak, jak ji známe od našich babiček a rodičů, neboť se jim přestalo líbit neustále spoléhat na potraviny z dovozu, o jejichž nevalné úrovni se stále častěji osobně přesvědčujeme i my všichni. Chtějí zde vybudovat sku-

tečnou zemědělskou farmu, to znamená, že zde chtějí pěstovat hlavně zeleninu, chtějí zakoupit hospodářská zvířata, jimž zbudují ohrady tak, aby se mohla volně pohybovat po vlastních pozemcích, jež zakoupili a s farmou sousedí. Chtějí zde mít vlastní krávy, kozy, ovce či slepice a samozřejmě co nejdříve prodávat vlastní výpěstky, maso a mléko. V bývalých stájích budou skleníky, obrovský sklep, který objevili téměř uprostřed statku, je již obnoven a kromě skladování ovoce a zeleniny se zde jistě najde i dobré víno a možná i pěstitelská pálenice.

Jejich plány sahají ještě mnohem dál. Rádi by obnovili tradici setkávání odborníků s občany, hodlají organizovat odborné semináře s výměnou zkušeností a školit zájemce v nových technikách a technologiích. Jistě neušlo i vaší pozornosti, že z přírodního materiálu, zejména z pískovcových kvádrů již nyní velmi citlivě vytvářejí různé zítky, skalky a obrazce, které jsou nejen pěkné, ale též účelné.

A kdo by měl zájem spolupracovat, může se kdykoliv zastavit, neboť dobré pracovníky budou prý určitě potřebovat. Dnes jde spíše o práci při bourání a obnově, při čištění cihel a novou výstavbu, ale v budoucnu bude třeba i odborníků na pěstování zeleniny a chov ovcí a skotu.

Pan Bartoš je denně přítomen a pracuje od rána do pozdních hodin. Na farmě již dnes bydlí, i když jeho obydlím je spíše hospodářský dvůr, místo sporáku má otevřené ohniště a jeho příborem, jak jsem si všimla, jsou dva zálesácké nože. Nezbývá, než držet palce a přát sobě i jim, aby se dílo zdařilo, neboť máme naději, že budeme mít opět „domácí“ vejce, kvalitní maso, vejce, mléko, sýry a třeba jednou i domácí chleba.

Alena Varhanová

KAM ZA KULTUROU

Jagellonci v Hoře Kutné

„**Europa Jagellonica**“ – tak zní název zcela ojedinělého výstavního projektu, kterého hostitelem až do 30. září je druhé nejvýznamnější město Českého království – Kutná Hora. Tam byl v r. 1471 za českého krále korunován Vladislav II. Jagellonský a za své vlády přinesl městu stříbra nevídaný rozkvět. Výstava je putovní – hostitelskými městy jsou polská Varšava, německá Postupim a u nás pouze Kutná Hora. Výstava je rozeseta ve všech významných místech v KH a blízkém okolí včetně Sedlece u KH (známý svým kostelem klášterem architekta J.B. Santiniho a především kostnicí), dokonce jsou poprvé v historii zpřístupněny i prostory, které byly v minulosti určeny pouze pro šlechtu a církevní hodnostáře. Pokud hledáte krásu a poučení pro sebe i své děti, určitě se do nedaleké KH vydejte. Bude to pro vás všechny jeden z nezapomenutelných zážitků letošního léta.

Pavla Kaprasová

Nůžky, nože brousím . . . !

Na tento slogan z filmu „Páni kluci“, který vykřikoval Jiří Lábus, jsem si vzpomněla, když jsem zaslechla na pergole u pivnice debatu o tom, s čím kdo letos přispěje do našich bačalských selských trhů. Hospodyňky, posbírejte všechny nože v domácnosti a přineste je **18. srpna v 15.00 hodin** k naší pivnici. Míra Benda (zvaný Bend'ák) vám je nabrousí tak, že budou ostré jako mačeta. A kdo další se chystá představit své vzácné zboží nebo služby? Jako vloni to na trhu zavoní sladkými **koláčky, lívanci, zavoní vepřová pečínka a klobásky, zatřpytí se ručně vyrobené šperky, košíky a krajky**. Přineste si brýle a všechno zlato, které doma máte – pan Doškář vám vše vycídí **svým zázračným přístrojem s elektrolytem** do maximálního lesku. Budete-li mít z pátečního večera žaludek ještě trošku „na vodě“, jistě si spravíte chuť pořádně kořeněnými **kvašáky**. **Mladá hezká barmanka** vám prozradí něco málo z tajů příprav míchaných alko i nealko nápojů (možná i něco více) a určitě vám také opojný drink nabídne k ochutnání. Aby nepřišli zkrátka milovníci **bleších trhů**, proberte doma zbytečnosti a vše přineste. Určitě si ty nepotřebné blbůstky najdou svého majitele. Zašvitoří **kuřátka i holoubci**. Třeba se objeví i nějaký ušák v klobouku. K.K. představí nové **výtvary ze své řezbářské dílny**. Očekává se také příjezd přespolních prodejců – tak ať viděj, jak na Bačalkách kvetou obchody! **Čím větší originalita nabízeného zboží nebo služeb, tím lépe. Soused sousedu, za zcela netržní ceny, za to s plnou portmonkou humoru a recese.**

Zkrátka – na Bačalkách se bude v sobotu **18. srpna 2012 od 15.00 hodin** prodávat možné i nemožné. Určitě ale zdarma dostane každý prodejce i nákupčí dobrou náladu, kterou **od 17.00 hodin** až do pozdních hodin nočních zpříjemní vynikající country-folk skupina hudebních nadšenců, která si říká **RUMOVÁ AFÉRA** a která nám vloni na Kloboučích doslova učarovala.

K organizaci: prosíme všechny, kteří se hodlají aktivně našich trhů zúčastnit jako prodejci, dejte vědět buď na OÚ nebo redakci Pramínku do 11. 8., abychom mohli vhodně připravit naši tržnici. Každý je vítán, nástup prodejců na tržiště za pivnicí u Bači je od 14.00 hodin. Zajistěte si vlastní prodejní pulty či stolečky. V 15.00 hodin právě začínáme!

Za redakci Pramínku všechny zve Pavla Kaprasová.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

V měsíci srpnu slaví svá významná životní jubilea tito naši spoluobčané:

Poláčková Anna
Hájek Jaroslav
Králová Lenka

Redakce Pramínku přeje všem hezkou oslavu svého výročí, radostný a naplněný život.

„Uctívost pane Pěnička, madam máte rozkošnou ovocnou zahrádku na hlavičce...“

O rozkošnosti modelu vítěze pánské kategorie můžete diskutovat... Odpoledne kloboukové slavnosti v sobotu 14. 7. bylo kromě tradičního nohejbalového zápasu zpestřeno zajímavou ukázkou výcviku policejních psů v prostoru hřiště. Výbušnina nastražená v autě paní starostky byla úspěšně vyčenenichána neb stále má auto celé. Ač i diváci měli příležitost si zkusit jaké to je nechat se zadržet mladým energickým psem, samozřejmě s použitím vycpaného cvičného rukávu, nikdo této nabídky nevyužil. Zřejmě proto, že z předvedených ukázek bylo dobře patrné, jak tyto hrátky jsou fyzicky náročné.

61 tvůrčích lidiček se přihlásilo do soutěže se svými modely při kloboukové slavnosti, a aby hlasující lid měl přehled o soutěžících, proběhla promenáda po červeném koberci. Je nám líto, že ne všichni přihlášení mohli posekat na slavnosti až do podvečera, kdy promenáda proběhla. V dalším ročníku ji zařadíme dříve. Vedle červeného koberce měla svůj stolec porota, která velmi zodpovědně a s vážnými tvářemi vybírala při přehlídce modelů soutěžící, kteří obdrží zvláštní ocenění. A jak to dopadlo? Vesele. Teklo šampaňské. Do pozdních nočních hodin nám hrála v blyskavých kloboučcích kapela Mix Music Václava Hašlara z Bakova n. J. Rukávy se už netrhaly, jen bylo pár drobných šrámů z bujarého křepčení. A takto jste vy vybrali nejlepší kloboukové modely, jejichž majitelé obdrželi pěkné ceny, dámy bižuterii od M. Zelerové.

Dětská kategorie: 1.místo „Luční kvítí“ Sofie Drahoradová, 2.místo „Zahradnice“ Adélka Bednářová, 3.místo „Piráť“ Šimon Doškář. **Dámy:** 1.místo „Paraplíčko“ Eva Konývková, 2.místo „Sarah Bernard“ Lenka Králová a „Mobilní galanterie“ Renata Rukavičková, 3.místo „Perníkářka“ Libuše Rampasová. **Páni:** 1.místo „Hajzl“ Tomáš Rukavička, 2.místo „Pěnička“ Dušan Konývka, 3.místo „B.B.“ K.K. tj. bačalský bača, materiál klobouku samozřejmě dřevo. A takto rozdělila porota zvláštní ceny. **Vtipný klobouk:** „Hajzl“ Tomáš Rukavička. **Celkový umělecký dojem:** „Adina Mandlová“ Adéla Rukavičková. **Klobouk sympatie:** Týnka Podzimková. **Originální klobouk:** „Perníkářka“ Libuše Rampasová. **Ocenění náročnosti modelu:** „B.B.“ K.K.. **Zvláštní ceny pro odvážné seniory:** „Barový model“ Marie Radušková, „Stevie Wonder“ Miloslav Švorc. Byli jste úžasní.

J. Rukavičková

Shora: „Zahradnice“ Adélka Bednářová, klobouková porota dumá, cena sympatie Týnka Podzimková, „Luční Kvítí“ Sofie Drahoradová, „Sarah Bernard“ Lenka Králová a „Mobilní galanterie“ Renata Rukavičková, „Bačalský bača“ K. K. s potutelným úsměvem se chystá osvěžit porotu, psi dáma „Finlandia“ a její psovodská rodinka, vítězný praktický model pánské kategorie „Hajzl“ Tomáše Rukavičky.

Toto číslo vychází 6. 8. 2012. Příští vydání Pramínku plánujeme na 24. 8. 2012. Výtisk je zveřejněn na internetových stránkách obce www.bacalky.cz.

Měsíčník/dvouměsíčník. Vydáván na Bačalkách. Vydavatel: Občanské sdružení Občané Bačalek a Lična, Bačalky 97, 507 23 Ličná, IČ: 22890874. Evidenční číslo registrace periodika: MK ČR E 20239.

Tento výtisk připravili: Kaprasová Pavlína, Rukavičková Jitka, Alena Varhanová, Slávek Zeler. Dopisovatelé jsou uvedeni pod příspěvky. Za obsahovou stránku příspěvků ručí autor. *Ve společenské kronice zveřejňujeme jména těch, kteří v daném měsíci oslaví „kulaté či půlkulaté“ výročí a těch, kteří jdou živostem již déle než 70 let. Pokud si nepřejete být uvedeni, sdělte to prosím redakci.* Korektury: redakce Pramínku. Grafická úprava: J. Rukavičková. Tisk: p. Čermák. Výtisk je zdarma. **Rožnášku zajišťují:** M. Vaňková, S. Zeler, S. Hodboď, J. Rukavičková. **S náměty a připomínkami** se obračejte na kohokoliv z naší redakční skupiny nebo pošlete na email praminek.bacalky@seznam.cz, či vhodte do schránky Pramínku u pivnice na Bačalkách nebo na plotě bývalého obecního úřadu u stanoviště kontejnerů na rozhraní obcí Bačalky-Lično.

Na tisk Pramínku přispěli: Paní Rudolfová 200Kč, Oskar Soukal (Jičín/Báčalky 48) 200Kč, Eva a Láďa Poláčkovi (Semily/Báčalky 48) 500Kč, S. Hodboď 200Kč, Podzimkovi 200Kč, Kolmanovi (Lično) 200Kč, Hoškovi 200Kč, K.K. 100Kč, Renata Dvořáková – Jonášová (Lično) 500Kč, F. Pažout 100Kč, Knotovi (Přivozníkovi) 400Kč, Jan Dvořák 400Kč, J. Škodová 100Kč, Václav Matějů (Lično) 500Kč, p. Táborská 100Kč, p. Sobotka 200Kč.

Děkujeme za spolupráci a podporu. Vítejte vaše příspěvky, náměty a připomínky, aby Pramínek byl přínosem pro nás pro všechny.